

Temamøde om Familiepleje

Socialtilsyn Øst og Socialtilsyn Hovedstaden

Pernille Skovbo Rasmussen,
Senioranalytiker i VIVE

Taastrup, 18.marts 2022.

VIVE

Nye plejefamilier

- Hvem er de? Hvad er deres motiver og forventninger?
- Hvordan oplever de at komme i gang med en plejeopgave, eller ikke at komme i gang?
- Hvad kan vi lære af nye plejefamiliers erfaringer?

Først kort om baggrund og metode

Øget brug af plejefamilier – fra 49 % i 2007 til 66 % i 2020 (Social- og Ældreministeriet, 2020)

Betydelige geografiske forskelle i andelen af anbragte børn og unge i familiepleje – fra 34 % til 86 % (Social- og Indenrigsministeriet, 2019b)

I mange jyske kommuner er 75-80 % anbragt i familiepleje. Også her der er flest ledige pladser (Social- og Indenrigsministeriet, 2019b)

Svært at finde egnede plejefamilier og svært at opnå rette match i barnets nærmiljø (KL, 2019; Social- og Ældreministeriet, 2020)

Mangel på plejefamilier er en dansk såvel som international udfordring (Ankestyrelsen 2021; Hanlon et al. 2021, Randle et al. 2012)

Geografisk variation

- Andelen af plejefamilier varierer geografisk - dobbelt så mange pladser under socialtilsyn Syd ift. socialtilsyn Hovedstaden
- Fordelingen af plejefamiliernes typologi på tværs af landet:

Kilde: Tal fra socialtilsynene, marts 2020

Rapport: Rekruttering og fastholdelse af plejefamilier

Metodetilgang i 'nye plejefamilie-undersøgelsen'

Undersøgelses design:

- Afsæt i eksisterende viden og forskning
- Interview + spørgeskema blandt nye plejeforældre (godkendt inden for det seneste år)

Undersøgelses begrænsninger:

- Begrænset eksisterende viden
- Krævede 'opsøgende arbejde' at finde interview-personer (12 deltog)
- Begrænset mulighed for at invitere til spørgeskema samt påminde om spørgeskema (110 deltog) (et tilsyn kunne ikke medvirke, to tilsyn kunne kun i begrænset omfang fremfinde kontakter på nye plejefamilier. Kun én udsend/mail)
- *Kan ikke antages at repræsentere alle eksisterende perspektiver – men fundene vurderes solide, nye og relevante*

Datagrundlag – undersøgelsens deltagere

Blandt deltagerne samlet set i undersøgelsen:

- Ca. 80 % kvinder
- Flest er mellem 40- 50 år
- Knap 20 % angiver at være enlige (i interviewene lidt flere nemlig fire ud af tolv)
- Langt de fleste har en faglig baggrund inden for lærer eller pædagogfag
- Godt 80 % angiver, at mindst én af forældrene har tidligere erfaringer med at arbejde med børn
- 75 % angiver at bo på landet eller i en mindre by (under 20.000 indbyggere)
- Blandt deltagerne angiver kun 6 % at være født i et andet land (Korea, Tyrkiet, Tanzania bl.a)
- Godt halvdelen har hjemmeboende børn. Flest var +12 år
- Ml. 55-60 % har en almen godkendelse, resten overvejende forstærket (nogle kun til aflastning)
- Ca. halvdelen havde på undersøgelses tidspunkt børn i pleje (dog kun hver tredje blandt enlige)

Jeg var i tvivl, om jeg kunne blive godkendt. Det troede jeg faktisk ikke, at jeg kunne, fordi jeg var alene. Jeg har hørt for 5-6 år siden, at det var svært at blive godkendt, når man var alene, og så tænkte jeg, "så er det nok ikke noget"

Hvem kommer i gang med plejeopgaver?

Det kendetegner plejefamilier, som aktuelt har et barn i pleje, modsat dem, som endnu ikke har et barn i pleje, at:

- De er forstærkede eller specialiserede (ganske få)
- De har to pladser, frem for en enkelt
- De har fortsat hjemmeboende børn
- De har en mellemlang uddannelse
- De angiver at have forudgående erfaring med at arbejde med børn.

Derimod er der ingen systematik i forhold til plejeforældrenes alder, bopælsregion (blandt de fire regioner, som er repræsenteret i undersøgelsen) eller bystørrelse i forhold til, hvem der er kommet i gang med at have et barn i pleje. OBS lille undersøgelse!

Overvejende er der tale om børn i alderen 0-11 år og med en forholdsvis lille overvægt af drenge (56 %)

Hvorfor kommer nogle familier ikke i gang med plejeopgaver?

Familiernes egne kommentarer:

“vi er kommet frem til, at vi ønsker at starte som aflastningsfamilie i stedet”

“af familiære årsager var vi ikke klar på det pågældende tidspunkt”

“vi havde udfordringer i samarbejdet med kommunen”

“matchet var ikke det rette her”

Dialog om børn, som ikke er endt med anbringelse i familien	
Ja, en enkelt gang	8 %
Ja, to gange	11 %
Ja, flere gange	18 %
Nej	63 %
Total	100%

“

Vi har haft møder to gange tidligere i forbindelse med andre plejefamilieopgaver, som vi valgte at takke nej til. Det vil jeg sige, det var også sagsbehandlerne, som vi takkede nej til i forhold til, hvordan de fortalte om barnet, og hvor ærlige de var

Selvom de [red. anbringende kommune] ikke ved, hvor de skal gøre af de børn, så er det ikke vores familie, der skal redde dem. Der skal man passe på sine plejefamilier; dem, der skal anbringe, de skal ikke være så sultne, at de bare anbringer hvor som helst

Motiver og forventninger

- En mulighed for at kombinere faglige interesser og forudsætninger med et liv uden samme travle hverdag som kan opleves med et fuldtidsjob uden for hjemmet
- En mulighed for at være omsorgsperson for ét barn, og reelt kunne gøre en forskel for det barn

Bare det at sidde og være taknemmelig for at være og have ro i min hverdag. Jeg har min løn, og jeg har ikke noget andet, jeg skal. Nogle gange i en institution har jeg jo haft 25 børn, jeg skulle forholde mig til, hvor jeg ikke når ordentlig omkring. Denne her lille fyr, som bare har mig hele tiden, og jeg har bare ham. Hvor er det fantastisk at følge ham hele døgnet og påvirke udviklingen. Det er pædagogisk arbejde, der batter

Jeg har en del erfaring og viden, og jeg har den uddannelse, som jeg efterhånden har fået opbygget. Det har da stor betydning for, at jeg synes, at jeg er kompetent til det og har lyst til at gå ind i det. Hvis ikke jeg havde den erfaring, så tror jeg, at jeg ville være mere usikker på, hvad jeg selv kunne tilbyde, og mere forbeholden for at gå ind i det.

Motiver og forventninger

Tabel 5.2 Plejefamiliernes angivelser af, hvor godt forskellige opfattelser af plejefamilierollen passer på dem, procent

Opfattelse af plejefamilierollen	Helt enig/enig	Hverken enig eller uenig	Uenig/helt uenig	Ved ikke	Total
Familiepleje er mest af alt et arbejde	18	26	50	7	100
Et barn i pleje betragtes som en del af vores familie	88	12	0	0	100
At have børn i pleje er et pædagogisk eller behandlingsmæssigt arbejde	62	29	8	1	100
Plejefamilien bør kunne holde ferie uden barnet i pleje	27	31	35	7	100
Vederlag er afgørende for, at jeg/vi er familieplejer(e)	31	38	26	5	100
Plejeforældre bør inddrages i alle væsentlige beslutninger omkring barnet i pleje	77	18	4	1	100
Vi ønsker at være plejefamilie på langt sigt og gerne for flere børn	59	17	18	5	100
Vi forestiller os at have et ønske om kontakt med barnet i pleje, også efter at barnet er fyldt 18 år	89	8	1	1	100

Forskellige motiver går hånd i hånd

Væsentlige motiver for at blive plejefamilie

På tværs af interview og spørgeskemaer nævnes tre bærende motiver for at tilbyde sig som plejefamilie:

- . Et altruistisk motiv: Ønsket om at hjælpe et barn, der har det svært
- . Et fagligt drevet perspektiv: En mulighed for at bringe faglige og personlige interesser og kompetencer i spil
- . Et familierettet og pragmatisk motiv: En mulighed for at udnytte, at man har overskud og lyst i familien.

Grunden til, at jeg også har valgt det, det er, fordi jeg synes, det åbner nogle muligheder i fremtiden for mig. Jeg har ikke sådan planer om at stoppe med mit arbejde, men det åbner alligevel bare en dør mere, synes jeg. Det er ikke sikkert, at den skal bruges til en hel masse andet, men der er bare lidt udvikling i det. (Plejeforældre)

Plejefamilie og/eller arbejdsmarkedet

- Nogle nye plejeforældre motiveres af ideen om et hjemmegående liv med større fleksibilitet, god tid og ro til familielivet

Jeg synes jo, at det er en kæmpe fordel, at jeg kommer til at være hjemmegående. Og det der med at have overskud til plegebarnet og til vores egne børn, at der ikke er alt det pres på, at man skal ud af døren og på arbejde. Der er meget stress og jag, der forsvinder. Jeg har lige pludselig mere tid sammen med min egen familie også. Jeg tænker, det kun er rigtig positivt. (Plejeforældre)

- Nogle nye plejeforældre fravælger arbejdsmarkedet der beskrives som præget af reformer, ledelsesskift og svære rammer for meningsfuldt pædagogisk arbejde
- Andre nye plejeforældre ønsker *ikke* at forlade arbejdsmarkedet og det sociale og faglige fællesskab en arbejdsplads giver

Overvejelser og godkendelse

- 67 % har gået med overvejelser i over 2 år før de søger om godkendelse
- De resterende 33 % er godkendt inden for samme år som de først overvejer det

Tid med overvejelser	Procent
Altid, mens vi har dannet par	16
I mindst 5 år	19
I de sidste 2-4 år	32
Inden for det sidste år, inden vi søgte	33
Total	100

- Størstedelen er godkendt som almene, mange med aflastningspladser (N= 80 som har besvaret spørgsmålet)

Godkendelsesniveau	Døgnpladser	Aflastningspladser
Almen	57	79
Forstærket	38	19
Specialiseret	4	2
Total	100	100

Overvejelser og godkendelse

- Timingen for, hvornår familier søger godkendelse, er sommetider affødt af, at der er opstået et konkret behov i deres netværk eller familie, hvor et barn har brug for en plejefamilie.
- Ofte vil denne gruppe af plejeforældre allerede forinden have gjort sig tanker om at blive plejefamilie
- Langt fra alle ønsker højeste mulige godkendelsesniveau, de vælger at forblive almene trods erfaring og faglige kompetencer

Om vi nogensinde skal være forstærkede? Det tror jeg ikke. Og jeg er i hvert fald også helt sikker på, at hvis det kommer, så bliver det, når vores mindste er flyttet hjemmefra. Fordi det kan være rigtig hårdt at være i. Altså, jeg har jo set nogle af de her børn på mit arbejde, og deres adfærd, den skal man kunne være i (...). Når jeg har set de familier, der har de her børn, det er bare hårdt ved dem.

Overvejelser og godkendelse

Plejeforældrene fremhæver i interviewene visse elementer fra grundkurset, som på forskellig vis rykkede ved deres foregående billede af, hvad det vil sige at være plejefamilie:

..betydningen af, at der kommer et barn i pleje – det blev fremlagt som en potentiel ”bombe i familien”, det kan også godt være, at det kan føles sådan, men måske man kan præsentere det på en anden måde.. det var i hvert fald godt, at vi havde en forudgående aftale om et konkret barn, da vi ellers kraftigt havde revurderet at fortsætte godkendelsen..

Andre fremhæver:

..særligt samarbejdet med anbringende kommune og samarbejdet med de biologiske forældre..(..).. Det var det overraskende, hvor få rettigheder vi har som plejeforældre – både i forhold til hverdagsbeslutninger og i forhold til beslutninger om potentielt at kunne fortsætte som barnets plejeforældre eller adoptivforældre.

Opmærksomhedspunkter

- Nye plejefamilier gør sig mange overvejelser om det rette match
 - ift. anbringelsesopgave, familieliv, arbejdsliv, fritids- og socialt liv, barnets biologiske familie – stor variation i familiernes ønsker og behov
- Nye plejefamilier har forskellige forudsætninger for at stille alle relevante spørgsmål i den indledende fase
- Visse nye plejefamilier oplever et 'praksischock', og at få stærke følelser i klemme (mere end forventet)
- Nye plejefamilier er opmærksommed på vilkår, rettigheder (og manglen på samme), støtte og samarbejde
- En del nye plejefamilier oplever det svært at komme i gang med en anbringelse – har indledningsvist forventning om flere tilbud
- Fagligt velkvalificerede plejeforældre kan have ønske om almen godkendelse/opgaver
- Visse familie-former og -baggrunde er underrepræsenteret blandt plejefamilier – bl.a. familier med anden etnisk baggrund end dansk

Tak for jeres opmærksomhed !

Spørgsmål?

Kommentarer?

Noget der overraskede?

Hvad savner I fortsat viden om?

VIVÉ

